

מסכת אבות
פרק ה' – עשרה מאמרות

סיכומי המשניות	
[א]	<p>בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר</p> <p>(1) והלא במאמר אחד יכול להבראות (2) אלא להפרע מן הרשעים (3) שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות (4) וליתן שכר טוב לצדיקים (5) שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות :</p>
[ב]	<p>עשרה דורות מאדם עד נח</p> <p>(1) להודיע כמה ארך אפים לפניו (2) שכל הדורות היו מכעיסין ובאין (3) עד שהביא עליהם את מי המבול</p> <p>עשרה דורות מנח עד אברהם</p> <p>(1) להודיע כמה ארך אפים לפניו (2) שכל הדורות היו מכעיסין ובאין (3) עד שבא אברהם וקבל עליו שכר כולם :</p>
[ג]	<p>עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום</p> <p>(1) ועמד בכולם (2) להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו עליו השלום :</p>
[ד]	<p>עשרה נסים</p> <p>(1) עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים (2) ועשרה על הים (3) עשר מכות הביא הקדוש ברוך הוא על המצריים במצרים (4) ועשרה על הים</p> <p>עשר נסיונות</p> <p>(1) עשר נסיונות נסו אבותינו את המקום ברוך הוא במדבר (2) שנאמר (במדבר י"ד) וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי :</p>
[ה]	<p>עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש</p> <p>(1) לא הפילה אשה מריח בשר הקדש (2) ולא הסריח בשר הקדש מעולם (3) ולא נראה זבוב בבית המטבחים (4) ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים (5) ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה (6) ולא נצחה הרוח את עמוד העשן (7) ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים (8) עומדים צפופים ומשתחיים רווחים (9) ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם (10) ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים :</p>
[ו]	<p>עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן</p> <p>(1) פי הארץ (2) ופי הבאר (3) ופי האתון (4) והקשת (5) והמן (6) והמטה (7) והשמיר (8) והכתב (9) והמכתב (10) והלוחות</p> <p>ויש אומרים</p> <p>(1) אף המזיקין (2) וקבורתו של משה (3) ואילו של אברהם אבינו</p>

מסכת אבות
פרק ה' – עשרה מאמרות

	<p>ויש אומרים (1) אף צבת בצבת עשויה :</p>
[ז]	<p>שבעה דברים בגולם ושבעה בחכם חכם (1) אינו מדבר בפני מי שהוא גדול ממנו בחכמה (2) ואינו נכנס לתוך דברי חברו (3) ואינו נבהל להשיב (4) שואל כענין ומשיב כהלכה (5) ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון (6) ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי (7) ומודה על האמת וחלופיהן בגולם :</p>
[ח]	<p>שבעה מיני פורעניות באין לעולם (1) על שבעה גופי עבירה (2) מקצתן מעשרין ומקצתן אינן מעשרין רעב של בצורת באה מקצתן רעבים ומקצתן שבעים (3) גמרו שלא לעשר רעב של מהומה ושל בצורת באה (4) ושלא ליטול את החלה רעב של כליה באה דבר בא לעולם (1) על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין (2) ועל פירות שביעית חרב בא לעולם (1) על ענוי הדין (2) ועל עוות הדין (3) ועל המורים בתורה שלא כהלכה :</p>
[ט]	<p>חיה רעה באה לעולם (1) על שבעת שוא ועל חלול השם גלות בא לעולם (1) על עובדי עבודה זרה (2) ועל גלוי עריות (3) ועל שפיכת דמים (4) ועל השמטת הארץ בארבעה פרקים הדבר מתרבה (1) ברביעית (2) ובשביעית (3) ובמוצאי שביעית (4) ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה ברביעית (1) מפני מעשר עני שבשלישית בשביעית (1) מפני מעשר עני שבששית ובמוצאי שביעית (1) מפני פירות שביעית ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה (1) מפני גזל מתנות עניים :</p>
[י]	<p>ארבע מדות באדם (1) האומר שלי ושליך שלך (2) זו מדה בינונית (3) ויש אומרים זו מדת סדום (4) שלי שלך ושליך שלי עם הארץ (5) שלי שלך ושליך שלך חסיד (6) שלי שלי ושליך שלי רשע :</p>

מסכת אבות
פרק ה' – עשרה מאמרות

<p>ארבע מדות בדעות</p> <p>(1) נוח לכעוס ונוח לרצות יצא שכרו בהפסדו (2) קשה לכעוס וקשה לרצות יצא הפסדו בשכרו (3) קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד (4) נוח לכעוס וקשה לרצות רשע :</p>	<p>[יא]</p>
<p>ארבע מדות בתלמידים</p> <p>(1) מהר לשמוע ומהר לאבד יצא שכרו בהפסדו (2) קשה לשמוע וקשה לאבד יצא הפסדו בשכרו (3) מהר לשמוע וקשה לאבד חכם (4) קשה לשמוע ומהר לאבד זה חלק רע :</p>	<p>[יב]</p>
<p>ארבע מדות בנותני צדקה</p> <p>(1) הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו רעה בשל אחרים (2) יתנו אחרים והוא לא יתן עינו רעה בשלו (3) יתן ויתנו אחרים חסיד (4) לא יתן ולא יתנו אחרים רשע :</p>	<p>[יג]</p>
<p>ארבע מדות בהולכי לבית המדרש</p> <p>(1) הולך ואינו עושה שכר הליכה בידו (2) עושה ואינו הולך שכר מעשה בידו (3) הולך ועושה חסיד (4) לא הולך ולא עושה רשע :</p>	<p>[יד]</p>
<p>ארבע מדות ביושבי לפני חכמים</p> <p>(1) ספוג (2) ומשפך (3) משמרת (4) ונפה</p> <p>ספוג</p> <p>(1) שהוא סופג את הכל</p> <p>משפך</p> <p>(1) שמכניס בזו ומוציא בזו</p> <p>משמרת</p> <p>(1) שמוציאה את היין וקולטת את השמרים</p> <p>ונפה</p> <p>(1) שמוציאה את הקמח וקולטת את הסולת :</p>	<p>[טו]</p>
<p>כל אהבה שהיא תלויה בדבר</p> <p>(1) בטל דבר בטלה אהבה (2) ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם</p> <p>איזו היא אהבה התלויה בדבר</p> <p>(1) זו אהבת אמנון ותמר</p> <p>ושאינה תלויה בדבר</p> <p>(1) זו אהבת דוד ויהונתן :</p>	<p>[טז]</p>
<p>מחלוקת</p> <p>(1) כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים (2) ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים</p> <p>איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים</p> <p>(1) זו מחלוקת הלל ושמאי (2) ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו :</p>	<p>[יז]</p>
<p>(1) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו (2) וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה</p> <p>משה</p> <p>(1) זכה וזיכה את הרבים (2) זכות הרבים תלוי בו (3) שנאמר (דברים ל"ג) צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל</p> <p>ירבעם</p> <p>(1) חטא והחטיא את הרבים (2) חטא הרבים תלוי בו</p>	<p>[יח]</p>

מסכת אבות
פרק ה' – עשרה מאמרות

<p>3) שנאמר (מלכים א' טו) על חטאות ירבעם (בן נבט) אשר חטא ואשר החטיא את ישראל :</p>	<p>[יט] כל מי שיש בידו 1) שלשה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו 2) ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע מתלמידיו של אברהם אבינו 1) עין טובה 2) ורוח נמוכה 3) ונפש שפלה 4) מתלמידיו של אברהם אבינו מתלמידיו של בלעם 1) עין רעה 2) ורוח גבוה 3) ונפש רחבה 4) מתלמידיו של בלעם הרשע מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע 1) תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא 2) שנאמר (משלי ח') להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא 3) אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת 4) שנאמר (תהלים נ"ה) ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם 5) ואני אבטח בך :</p>
<p>[כ] יהודה בן תימא אומר 1) הוי עז כנמר 2) וקל כנשר 3) ורץ כצבי 4) וגבור כארי 5) לעשות רצון אביך שבשמים הוא היה אומר 1) עז פנים לגיהנם 2) ובשת פנים לגן עדן 3) יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך :</p>	<p>[כא] הוא היה אומר 1) בן חמש שנים למקרא 2) בן עשר למשנה 3) בן שלש עשרה למצות 4) בן חמש עשרה לתלמוד 5) בן שמונה עשרה לחופה 6) בן עשרים לרדוף 7) בן שלשים לכח 8) בן ארבעים לבינה 9) בן חמשים לעצה 10) בן ששים לזקנה 11) בן שבעים לשיבה 12) בן שמונים לגבורה 13) בן תשעים לשוח 14) בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם :</p>
<p>[כב] בן בג אומר 1) הפוך בה והפוך בה 2) דכולה בה 3) ובה תחזי 4) וסיב ובלה בה 5) ומינה לא תזוע 6) שאין לך מדה טובה הימנה :</p>	

מסכת אבות
פרק ה' – עשרה מאמרות

[כג] בן הא הא אומר
1) לפום צערא אגרא: